

# Liten Lathund

## Pappersformat

Standardformat i Sverige är:

A0 = 841x1189 mm

A1 = 594x841 mm

A2 = 420x594 mm

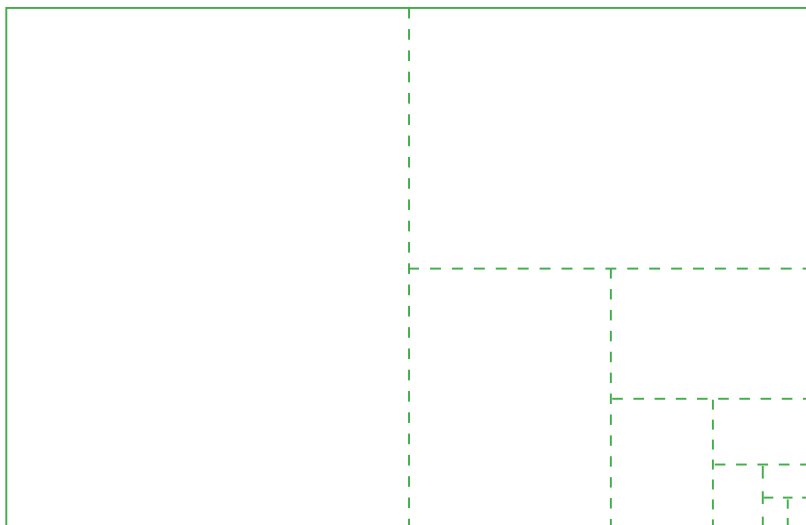
A3 = 297x420 mm

A4 = 210x297 mm

A5 = 148x210 mm

A6 = 105x148 mm

A7 = 74x105 mm



*Vilket papper ska jag välja? Bestruket? Obestruket? Gloss?*

**Obestruket papper:** lämpar sig för de flesta ändamål. Färgen tränger ner i fibrerna och skyddar trycket mot repor. Ett obestruket papper är oftast billigare än ett bestruket och är bulkigare (styvare) tack vare att hela papperet är baspapper.

**Bestruket papper:** Papper som har försetts med ett ytskikt av lim och färgämne. Effekten blir att ytan blir jämnare att trycka på.

**Glättat papper:** Papper som har behandlats för att uppnå en glansig yta. Kallas även för gloss.

## Färgsystem

Innan du börjar bör du veta hur det ska tryckas, ska du använda CMYK eller trycka med dekorfärg?

Färgsystemet **RGB** (Rött/Grönt/Blått) används för digitala bilder och är ett färgsystem för visning på bildskärm. RGB används aldrig i samband med trycksaker. RGB bygger på tre färger och är därför inte kompatibelt med tryckprocessen. Alla dokument i läget RGB som ska tryckas behöver omvandlas till CMYK. Själva omvandlingen görs i ett bildbehandlings- program som tex Photoshop.

**Processfärger** Cyan/Magenta/Gul/Svart (Keycolor). Genom att blanda dem med varandra i olika procent-satser får man fram alla färger och nyanser som behövs i 4-färgstryck. Processfärger används när du ska trycka bilder och fotografier samt när du vill använda mer än 2 färger.

**Dekorfärger** (pms) är färdigblandade kulörer som ofta används när man vill uppnå en speciell färg.

Blanda rätt färger i färgpalletten, använd aldrig RGB i slutversionen, det hör till webben.

Ta bort alla oanvända färger i palletten. För att få riktigt djupsvart på tex plattor bör du lägga 50% av Cyan, 25% Magenta till din 100% svart. Tänk på att inmonterade bilder måste hålla samma svärta. Svart text skall alltid vara endast 100% svart.

## Bilder

### Vektorbilder

En vektorbild består av banor som kan förstöras upp obegränsat utan att förlora i kvalitet. Logotyper görs oftast vektorbaserade. Typsnitt är ett annat exempel på vektor. Exempel på program som kan redigera vektorbilder är Illustrator och Freehand. Har du text i din vektorbild bör du göra om den till banor innan tryck.

### Pixelbilder

Fotografier är ett exempel på pixelbaserade bilder. De är uppbyggda av små pixlar som syns vid förstoring. A och O i bild-behandling är därför att ha rätt upplösning i ppi (pixels/tum):

### PPI

	Färg	Gråskala	Punktuppbyggd
Tryck	300	600	1200
Storformat	120	120	400
Web	72	72	

## Typsnitt

Använd postscripttypsnitt och bifoga typsnittsfilerna. Det är inte säkert att vi har just din font, eller den variant du har använt dig av. Använd "äkta" fonter. Gör alltså inte dem via kontrollpalletten i programmet.

## Filformat

Varje program har sitt filformat och bilder kan sparas i många olika format. Det är inte alltid lätt att välja rätt.

**EPS** - Kan vara både en vektor och pixelbaserad bild. Vi föredrar EPS eller TIFF som bildformat. Undvik dock att spara med jpg-komprimering.

**JPG** - Ett bra alternativ om man vill få ner storleken (kilobyte) på en bild. Tänk på att jpg är ett bildförstörande format som mer eller mindre minskar bild-kvaliteten varje gång du sparar.

**TIFF** - Ett flexibelt bitmappsformat. Vi föredrar TIFF eller EPS som bildformat.

**GIF** - Webformat för en bild med begränsat färgomfång.

**PSD** - Photoshops eget filformat. Fungerar bra att jobba med bilden i.

**PDF** - Vi tar gärna emot dina original i PDF-format. En PDF innehåller typsnitt, bilder och annan info i en och samma fil, som dessutom väger mindre än ursprungsfilerna.

### Packa ihop dokumentet

När du är färdig använd dig av funktionerna "spara för servicebyrå" (*pagemaker*), "Packa" (*Indesign*) eller "Samla ihop för utskrift" (*QuarkXpress*). De är utmärkta funktioner som kontrollerar ditt dokument samt samlar ihop alla typsnitt och länkar du använt i en ny mapp. Då kan du var säker på att vi fått allting vi behöver.

### Glöm inte Utfall!

När du ska ha färg ända ut till kanten på trycksaken är det viktigt att du låter bilden eller färgplattan "blöda över" 3 mm. Dvs du ska dra ut färgen 3 mm över dokumentkanten. Detta behövs för att minska risken för vita kanter vid skärningen.